

П. В. Жук, Ю. І. Башинська

Європейські макрорегіональні інструменти розвитку – для гірських територій

Розглянуто питання використання макрорегіональних інструментів розвитку гірських територій – європейських гірських конвенцій і макрорегіональних стратегій. Охарактеризовано принципи й завдання чинних Альпійської та Карпатської конвенцій. Вказано на необхідність їх доповнення інструментами стратегічного й програмного характеру. На прикладі чинної з 2015 р. Макрорегіональної стратегії ЄС для Альпійського регіону досліджено мету, цілі та завдання нових європейських інструментів системного розвитку гірських макрорегіонів. Розкрито зміст ініціатив про розроблення макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону. Наведено дані щодо передбачених у проєкті такої стратегії напрямів й пріоритетних сфер спільної діяльності країн та регіонів – її гіпотетичних учасників.

Ключові слова: гірські території, макрорегіон, інструменти розвитку, макрорегіональні стратегії, Карпатська стратегія.

Проблеми розвитку гірських територій за своїм характером та проявом системні, а їх просторова локалізація, як правило, виходить за межі країн і регіонів. Вирішення таких проблем є ефективнішим при застосуванні макрорегіональних інструментів.

Загалом проблематика соціально-економічного розвитку гірських територій знайшла відображення в роботах низки зарубіжних і вітчизняних учених, зокрема таких як Л. Люкшандерль, Х. Циммерманн, М. Газуда, М. Голубець, С. Біла, В. Кравців, С. Криштанович, В. Кудіна, М. Пітюлич, О. Руденко, Ю. Стадницький та ін. Водночас дослідження питань міждержавної й міжрегіональної співпраці задля вирішення питань системного розвитку гірських територій і подолання їх соціально-економічної депресивності потребують подальшого поглиблення й деталізації.

Метою статті є визначення особливостей, завдань і можливостей макрорегіональних інструментів розвитку, які застосовуються у країнах Європи щодо сталого розвитку гірських територій.

Насамперед зазначимо, що Європейська комісія трактує макрорегіон як простір, що включає території різних країн і регіонів, які пов'язані спільними ознаками та проблемами [1].

Серед застосовуваних у Європі макрорегіональних інструментів виділимо цілком міжнародні конвенції (Альпійська, Карпатська) та макрорегіональні стратегії.

Альпійська конвенція є демонстрацією екосистемного підходу до розв'язання природоохоронних макрорегіональних проблем на міждержавному рівні. Укладена у період починаючи з 1991 р. Австрією, Францією, Німеччиною, Італією, Ліхтенштейном, Словенією, Швейцарією з Європейським Союзом, Конвенція вступила в силу з 1995 р. і є прикладом компромісу між економічними та екологічними інтересами. Вона є рамковою та визначає основні принципи діяльності й загальні заходи для сталого розвитку в регіоні Альп. Основоположними принципами політики збереження і захисту Альп у Конвенції визначено: *запобігання, платність забруднення, співробітництво.*

Альпійська конвенція наголошує на необхідності збереження не лише заповідних ділянок, але й сільської місцевості загалом, і визначає шляхи екологізації тих видів економічної діяльності, які разом з агровиробничими історично сформувалися у сільській місцевості Альпійського регіону: туризму, транспорту, енергетики [2].

Підписання Альпійської конвенції послужило поштовхом до розроблення ще однієї рамкової конвенції, націленої на збереження унікальних гірських екосистем Європи. У 2003 р. Польщею, Румунією, Сербією та Чорногорією, Словаччиною,

Угорщиною, Україною та Чехією було підписано Рамкову конвенцію про охорону та сталий розвиток Карпат (Карпатська конвенція). Україна ратифікувала Карпатську конвенцію у 2004 р. (Закон України № 1672-IV від 07.04.2004 р.).

Конвенцією визначено, що її сторони проводять всебічну політику та співпрацюють для охорони та сталого розвитку Карпат для, зокрема, поліпшення якості життя, зміцнення місцевих економік і громад, збереження природних цінностей і культурної спадщини.

Для досягнення таких цілей сторони вживатимуть відповідних заходів у сферах: збереження та сталого використання біологічного та ландшафтного різноманіття; просторового планування; сталого та інтегрованого управління водними ресурсами та річковими басейнами; сталого сільського та лісового господарства; сталого транспорту та інфраструктури; сталого туризму; промисловості та енергетики; культурної спадщини та традиційних знань; системи оцінки інформації про стан довкілля, моніторингу та раннього попередження; підвищення обізнаності, освіти та участі громадськості, підтримуючи:

- а) принципи запобігання та застереження;
- б) принцип «забруднювач платить»;
- в) участь громадськості та залучення зацікавлених організацій;
- г) транскордонну співпрацю;
- д) інтегроване планування та управління земельними та водними ресурсами;
- е) програмний підхід;
- є) екосистемний підхід [3].

Спільні дії країн у межах Альпійської та Карпатської конвенцій дають результати. Водночас, механізми рамкових конвенцій стають результативнішими при їх доповненні макрорегіональними інструментами стратегічного й програмного характеру. Таким інструментом, який з 2009 р. застосовується у практиці територіального управління Європейського Союзу, стають макрорегіональні стратегії (MPC). Макрорегіональні стратегії є інструментом вирішення спільних для географічних регіонів викликів, що стосуються як країн-членів ЄС, так і інших країн регіону. Вони пропонують платформу для багатогалузевого, багатонаціонального та багаторівневого управління.

MPC доповнюють традиційну політику країн щодо територіального управління й передбачають вирішення загальних для макрорегіону проблем на основі реалізації управлінського принципу «знизу-вверх» з включенням місцевих, регіональних і національних учасників [4, 5]. Схвалені Радою Європи (РЄ) MPC підтримуються європейськими структурними й інвестиційними фондами. На сьогодні діє 4 макрорегіональні стратегії, схвалені РЄ: щодо регіону Балтійського моря (EUSBSR) – з 2009 р., Дунайська стратегія (EUSDR) – з 2011 р., стратегія для Адріатичного та Іонічного регіонів (EUSAIR) – з 2014 р., Альпійська стратегія (EUSALP) – з 2015 р. На стадії розроблення й узгодження зі структурами ЄС перебуває проект Карпатської стратегії, розроблення якої ініційоване Польщею й іншими країнами регіону-членами ЄС та підтримана Україною [6]. У грудні 2015 р. група членів європарламенту з країн Карпатського регіону, а також Великобританії, звернулася з клопотанням до Європейської комісії щодо розширення роботи з впровадження макрорегіональних стратегій. З лютого 2016 р. у межах Комітету регіонів ЄС створена Карпатська міжрегіональна група, метою якої є вишукування можливостей створення макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону [7].

Ініціатива щодо розроблення та затвердження Карпатської стратегії дасть змогу поглибити й наповнити реальним змістом реалізацію прийнятої у Києві в 2003 р. Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат. Карпатська стратегія може базуватися на досвіді та положеннях чинної з 2016 р. Альпійської стратегії, враховуючи спільну гірську специфіку регіонів. Важливо, однак, враховувати при просуванні Карпатської стратегії чітку позицію Європейської Комісії стосовно «трьох ні», яким на сьогодні мають відповідати стратегічні нововведення: ніяких нових регуляторів; ніяких нових інституцій та ніяких нових засобів [1].

Управління чинними MPC базується на трирівневій системі з політичним, координаційним та оперативним рівнями. Кожна стратегія створила власні структури та механізми. Вони зосереджуються на оптимальному використанні наявних фінансових джерел (наприклад, ESIF, Horizon 2020, COSME, LIFE), кращого впровадження чинного законодавства та більш ефективного використання наявних установ. Також здійснюються кроки для створення платформ зацікавлених сторін із залученням структур громадянського суспільства та інших організацій.

Проте досвід показує, що такий підхід до реалізації стратегії має свої межі. До них належать проблеми у сферах: ефективної координації та співпраці; розширення можливостей основних виконавців (наприклад, національних координаторів, членів керівництва групи) та надання адекватних людських і фінансових ресурсів; представництва і обов'язків усіх країн-учасниць; забезпечення необхідних компетенцій; встановлення показників для моніторингу й оцінки досягнення цілей; визначення джерел фінансування (національних, регіональних, приватних тощо), які можуть бути мобілізовані для досягнення цілей MPC.

Стратегії не мають власного бюджету. Тому вони вимагають більш скоординованого використання наявних потоків фінансування на різних рівнях.

Зниження регіональних диспропорцій є настільки ж метою MPC, як і створення синергії для зростання та зайнятості у відповідних регіонах. Макрорегіони можуть допомогти сформувати комплексний погляд на майбутнє європейської території та стати важливим інструментом для досягнення територіальної згуртованості в різних галузях і регіонах [4].

Специфіку гірського регіону відображає чинна макрорегіональна Альпійська стратегія. Цей регіон складається з територій з протилежними демографічними, соціальними та економічними тенденціями та великим культурним та мовним розмаїттям. Ця різноманітність поєднується з великою кількістю систем управління та традицій. Обидві загальні особливості Альпійського регіону та його різноманітність вимагають співпраці. Регіон становить собою живий і робочий простір для мешканців і приваблює туристичне місце для мільйонів гостей щороку.

При цьому регіон стикається з великими проблемами:

- конкурентоспроможність та новаторство в умовах глобалізації;
- демографічні тенденції, що характеризуються, зокрема, наслідками старіння населення та зовнішньою міграцією;
- збереження навколишнього середовища, біорізноманіття та умов життя його мешканців;
- енергетичні виклики, які полягають у необхідності забезпечення надійного, доступного та безпечного енергопостачання;
- транзитне географічне положення регіону.

Альпійська макрорегіональна стратегія покликана створити можливості для покращення транскордонного співробітництва альпійських держав, а також визначити спільні цілі та ефективніше їх реалізувати через транснаціональну співпрацю. Стратегія стосується 7 країн, з яких 5 країн-членів ЄС (Австрія, Франція, Німеччина, Італія та Словенія) і 2 країни, що не є членами ЄС (Ліхтенштейн і Швейцарія), і 48 регіонів [8].

Управління стратегією здійснює Генеральна Асамблея у складі високопоставлених представників країн і регіонів, залучених до Стратегії, представників Європейської комісії (ЕК) та Альпійської конвенції (як спостерігач).

Виконавчу раду формують представники держав і регіонів, представники Європейської комісії, а також спостерігачі: Альпійська конвенція та Транснаціональна програма Альпійського простору. Вона здійснює нагляд за впровадженням Стратегії та реалізацією узгодженого плану дій.

Впровадження Стратегії реалізується через діючі групи та їх лідерів (керівників). Функціонує 9 діючих груп і кожна має місію та конкретні завдання, проекти. Головування у Стратегії здійснюють країни та регіони: у 2016 р. – Словенія, у 2017 р. – Баварія.

Головним завданням для Альпійського регіону є збалансованість розвитку та захисту довкілля шляхом використання новаторських підходів, які цю територію, розташовану в центрі Європи, перетворюватимуть у комфортний життєвий простір для людей, сприятливе поле для економічної та соціальної діяльності на засадах сталого розвитку. Метою Стратегії розглядається підвищення привабливості та конкурентоспроможності Альпійського регіону, а також зменшення соціальних і територіальних диспропорцій для його розумного, сталого і всеохоплюючого зростання.

Стратегія ЄС для Альпійського регіону спрямована на забезпечення взаємовигідної взаємодії між основними гірськими регіонами та прилеглими низинами й міськими районами, гнучко враховуючи функціональні зв'язки між цими територіями.

Головне завдання очікується досягнути за допомогою таких сфер і пріоритетів тематичної політики:

- перша сфера тематичної політики: економічний розвиток й інновації (мета: справедливий доступ до робочих місць, досягнення високої конкурентоспроможності регіону);
- друга сфера тематичної політики: мобільність та зв'язок (мета: стабільна внутрішня та зовнішня доступність для всіх);
- третя сфера тематичної політики: екологія та енергетика (мета: більш активне включення екологічних вимог до усіх сфер життєдіяльності, а також поновлювані та надійні рішення в енергетиці на майбутнє).

Передбачено також запровадження спільної галузевої тематичної політики для покращення співпраці та координації дій в Альпійському регіоні. Для цього виділено Спільну політичну сферу: *управління, включаючи інституційний потенціал* (мета: створення ефективної моделі макрорегіонального управління для регіону [9]).

Схвалення ЄС макрорегіональної стратегії для Альпійського регіону слугувало ініціативи щодо розроблення Карпатської стратегії. У 2011 р. на конференції «Європа Карпат» в Криниці (Польща) з ініціативи польської сторони було підписано меморандум стосовно стратегії для Карпатського регіону. Однак Рада Європи на той час не підтримала ініціативу щодо подання цього питання на розгляд Європейської комісії, вказавши на можливість розв'язання проблем у межах чинної Дунайської стратегії [10]. Однак польська сторона, шукаючи підтримки для Карпатської стратегії з боку країн регіону, а також інших країн-членів ЄС продовжила роботу у напрямі реалізації своєї ініціативи. Україна за результатами робочої зустрічі щодо макрорегіональної Стратегії ЄС для Карпатського регіону, яка відбулася 31 березня у Варшаві за ініціативи Міністерства розвитку Польщі, долучилася до створення Макрорегіональної Стратегії ЄС для Карпатського регіону [6]. Очікувано Карпатська стратегія могла б охопити території площею 190 тис. км². з населенням у 20 млн осіб (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння Альпійського й Карпатського макрорегіонів

Показники	Альпійський макрорегіон	Карпатський макрорегіон
Кількість країн макрорегіону	8 (5 країн-членів ЄС – Австрія, Італія, Німеччина, Словенія, Франція + Монако, а також Лихтенштейн і Швейцарія)	7 (5 країн-членів ЄС – Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Чехія, а також Сербія та Україна)
Територія	191 тис. км ²	190 тис. км ²
Чисельність населення	14 млн	20 млн

Складено авторами за [1].

Передбачається націлити Карпатську макрорегіональну стратегію на:

- вироблення операційної програми ЄС для Карпатського регіону (як у випадку з Дунайською та Альпійською стратегіями);
- залучення фінансових ресурсів Євросоюзу для портеб розвитку цього регіону;
- реалізацію важливих проєктів, зокрема у сферах транспорту, енергетики, охорони довкілля;

- зміцнення територіальної співпраці, стимулювання економічного зростання та сталого розвитку регіону;
- забезпечення сталого розвитку Карпат на основі багатого природного й культурного спадку;
- ефективне використання усіх можливих засобів;
- зміцнення й вдосконалення співпраці між країнами-членами ЄС і сусідськими неєвропейськими країнами [1].

На сьогодні підготовлено проект схеми макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону. У ньому представлені напрями, за якими передбачається здійснювати спільну діяльність в її межах. У співпраці з усіма країнами регіону буде вироблена остаточна структура стратегії.

У розробленому проекті визначено три основні пріоритетні сфери спільної діяльності, кінцевою метою яких є конкурентоспроможні, зелені та згуртовані Карпати. Найважливішими цілями визначено посилення економічного співробітництва, досягнення високої якості природного середовища й підвищення функціональної доступності Карпат. Важлива роль відводиться інституційній співпраці учасників стратегії. Пропонуються також відповідні цільові заходи.

Загалом структура проекту Макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону, розміщеного на сайті Міністерства розвитку Польщі, така:

Пріоритетна сфера I. Конкурентні Карпати:

- Ціль I. Посилення економічного співробітництва:
- Захід 1.1. Розвиток чистого, зеленого виробництва;
- Захід 1.2. Сталій розвиток туризму;
- Захід 1.3. Підвищення конкурентоспроможності агропродовольчого сектору;
- Захід 1.4. Розвиток макрорегіональної інноваційної екосистеми.

Пріоритетна сфера II. Зелені Карпати:

- Ціль II. Висока якість природного середовища:
- Захід 2.1. Захист та раціональне управління природними ресурсами;
- Захід 2.2. Диверсифікація джерел енергії;
- Захід 2.3. Управління екологічними ризиками та природними загрозами.

Пріоритетна сфера III. Згуртовані Карпати:

- Ціль III. Підвищення функціональної доступності Карпат:
- Захід 3.1. Поліпшення транспортної доступності Карпатських гір;
- Захід 3.2. Збільшення цифрової доступності;
- Захід 3.3. Розробка системи електронних послуг.

Пріоритетна сфера горизонтальної співпраці: інституційна співпраця просторове планування; транскордонне співробітництво [11].

Україні, як учаснику проекту, робочі матеріали стратегії було б варто довести вітчизняним науковцям і практикам для їх включення у процес її доопрацювання, врахування специфічних вітчизняних умов.

Бажаючи успіхів у просуванні питання схвалення проекту макрорегіональної стратегії для Карпатського регіону, усе ж варто брати до уваги низку застережень щодо можливого реагування Європейської комісії щодо Карпатської стратегії. При цьому слід зазначити, що шанси на погодження Європейською комісією макрорегіональної стратегії для Карпат малі, оскільки комісія вважає:

- стратегія маломасштабна, охоплює тільки 5 країн-членів ЄС, кількість проблем теж незначна;
- країни регіону не ідентифікували конкретних проблем, на розв'язанні яких хотіли б концентрувати співпрацю;
- на думку ЄК, країни Карпатської конвенції не реалізують і не фінансують конкретних проектів;
- географічно регіон частково покривається простором Дунайської стратегії, а у природоохоронному аспекті достатньо охоплений завданнями Карпатської конвенції;
- слабким є представлення Карпат як частини Європейського Союзу, яка відповідає визначенню як макрорегіону; також ЄК не отримує жодного орієнтиру

від Ради Європи стосовно Карпатської стратегії [1].

Ці перестороги варто враховувати, тому перспективи подальших розвідок у досліджуваній проблематиці лежать як в обґрунтуванні просування й прийняття Карпатської стратегії, так і в опрацюванні варіантів реалізації її основних завдань у межах макрорегіональної стратегії ЄС для Дунайського регіону, серед учасників якої є Україна та три її регіони: Закарпатська, Івано-Франківська й Чернівецька області.

Реалізація Карпатської чи Дунайської стратегії у будь-якому випадку вимагатиме розроблення відповідних планів дій, узгоджених із завданнями стратегій державних і регіональних цільових програм тощо. У цьому контексті слід вітати ініціативу Львівської облдержадміністрації та обласної ради з розроблення проекту цільової Програми розвитку гірських територій Львівської області (розпорядження голови ЛОДА від 17.03.2017 р. № 204/0/5-17). Такі цільові програми будуть необхідними й для інших областей Карпатського регіону України: Закарпатської, Івано-Франківської і Чернівецької.

Список використаних джерел

1. Dla czego Region Karpat potrzebuje strategii makroregionalnej UE. – Retrieved from : http://europeanreform.org/files/BROSZURA_POLSKA.pdf
2. Руденко О. В. Альпійська конвенція – зразок екосистемної парадигми природоохоронного законодавства / О. В. Руденко // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2011. – Вип. 559. – С. 62-65.
3. Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат (ратифіковано Законом України N 1672-IV (1672-15) від 07.04.2004) / Верховна Рада України. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_164
4. Report from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions on the implementation of EU macro-regional strategies, 2016, 443 final – Retrieved from : http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/report_implement_macro_region_strategy_en.pdf
5. Кудіна В. О. Використання у вітчизняній регіональній політиці європейського досвіду регулювання розвитку територій / В. О. Кудіна. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-2/doc/5/05.pdf>
6. Україна та країни ЄС розроблять спільну Стратегію розвитку Карпатського регіону. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249868016&cat_id=244277212
7. Współpraca w regionie Karpat. Inicjatywa nowej strategii makroregionalnej UE wg stanu na 30.08.2016. MATERIAŁY OIDE. – Режим доступу: http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/pigulki/wspolpraca_w_regionie_karpat_30.08.2016.pdf
8. EUSALP EU Strategy for the Alpine Region. – Retrieved from : <https://www.alpine-region.eu/7-countries-and-48-regions>
9. Mission Statement of the EU Strategy for the Alpine Region. – Retrieved from : <https://www.alpine-region.eu/mission-statement>
10. Strategia karpacka – szansa na nowa konsolidacje regionu. – Retrieved from : <http://www.new.org.pl/959-strategia-karpacka-szansa-na-nowa-konsolidacje-regionu>
11. The draft outline for Macro-regional Strategy for the Carpathian Region. – Retrieved from : https://www.mr.gov.pl/media/35774/Carpathian_strategy_EN_draft_22_03_2017.pdf

References

1. Dla czego Region Karpat potrzebuje strategii makroregionalnej UE. [For what does the Carpathian Region need a macro regional strategy of EU]. Retrieved from http://europeanreform.org/files/BROSZURA_POLSKA.pdf [in Polish].
2. Rudenko O. V. (2011). Alpijska konvencija – zrazok ekosystemnoi paradygmy pryrodookhoronного zakonodavstva [Alpine Convention as an example of the ecosystem paradigm of the nature protection legislation]. In *Naukovyi visnyk Chernivetskogo universytetu [Scientific journal of the Chernivtsi university volume]: Vol. 559*. Chernivtsi: Chernivtsi national university. [in Ukrainian].
3. Verkhovna rada Ukrainy [The parliament of Ukraine] (2004). Ramkova konvencija pro okhoronu ta stalyy rozvytok Karpat [Framework convention on preservation and sustainable development of the Carpathian]. Law of 2004, March, 7th, 1672-15. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_164 [in Ukrainian].
4. Report from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions on the implementation of EU macro-regional strategies, 2016, 443 final. Retrieved from http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/report_implement_macro_region_strategy_en.pdf
5. Kudina V.O. (2009) *Vykorystannia u vitchyzniani regionalniy polityci evropeiskogo dosvidu reguluvannia rozvytku terytoryi [The use of European experience in territories development management in Ukrainian regional policy]*. Kharkiv, 2009. Retrieved from <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-2/doc/5/05.pdf> [in Ukrainian].

6. Government portal of Ukraine (2017). Ukraina ta ES rozroblyaut spilnu Strategiu rozvytku Karpatskogo region [Ukraine and EU develop common Strategy of the Carpathian region development]. 2017, March, 31th. Retrieved from http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249868016&cat_id=244277212 [In Ukrainian].
7. Współpraca w regionie Karpat. Inicjatywa nowej strategii makroregionalnej UE stanu na 30.08.2016. [Cooperation in the Carpathian region. Initiative of the new EU macro regional strategy]. 2016, August, 30th. MATERIAŁY OIDE. Retrieved from http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/pigulki/wspolpraca_w_regionie_karpat_30.08.2016.pdf [in Polish].
8. EUSALP – EU Strategy for the Alpine Region. Retrieved from: <https://www.alpine-region.eu/7-countries-and-48-regions>
9. Mission Statement of the EU Strategy for the Alpine Region. Retrieved from <https://www.alpine-region.eu/mission-statement>.
10. Strategia karpacka – szansa na nowa konsolidacje regionu [Carpathian Strategy as a chance for the new consolidation of the region]. Retrieved from <http://www.new.org.pl/959-strategia-karpacka-szansa-na-nowa-konsolidacje-regionu>. [in Polish].
11. The draft outline for Macro-regional Strategy for the Carpathian Region. Retrieved from https://www.mr.gov.pl/media/35774/Carpathian_strategy_EN_draft_22_03_2017.pdf

Zhuk P. V., Bashynska Yu. I. European macro regional development instruments for mountain territories.

The issue of the use of European macro regional development instruments for mountain territories – European mountain conventions and macro regional strategies – is examined. Principles and objectives of actual Alpine and Carpathian conventions are characterized. The necessity to supplement them with the instruments of strategic and program nature is emphasized. On the example of actual 2015 EU Macro Regional Strategy for the Alpine Region the objective, goals and tasks of new European instruments of macro regions systemic development are analyzed. The essence of initiatives on macro regional strategy development for Carpathian region is outlined. Data on directions and priority spheres of joint activities stipulated in the draft strategy for countries and regions – its hypothetical participants – is presented. Special attention is paid to three priority spheres of joint activity, which aim for competitive, green and cohesive Carpathians. Strengthening of economic cooperation, achievement of nature environment high quality and improvement of Carpathians functional accessibility are defined as the most important goals. Horizontal cooperation of strategy participants in institutional sphere, spatial planning and cross-border cooperation are also emphasized as important ones.

Ключові слова: mountain territories, macro region, development instruments, macro regional strategies, Carpathian strategy.

Жук Петро Володимирович – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу регіональної екологічної політики та природокористування ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» (e-mail: pzhuk@ukr.net).

Zhuk Petro Volodymyrovych – Ph.D. (Econ.), Senior Researcher, Leading Researcher of the Department of regional ecological policy and environmental management of the SI «Institute of Regional Research n.a. M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Башинська Юлія Іванівна – кандидат економічних наук, молодший науковий співробітник відділу регіональної екологічної політики та природокористування ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» (e-mail: yu.bashynska@ukr.net).

Bashynska Yuliya Ivanivna – Ph.D. (Econ.), Senior Researcher, Junior Researcher of the Department of regional ecological policy and environmental management of the SI «Institute of Regional Research n.a. M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Надійшло 18.10.2017 р.